

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékire: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ———— 3.—	Negyedévre ———— 3.60
Félévre ———— 6.—	Félévre ———— 7.—
Egész évre ———— 12.—	Egész évre ———— 14.—
Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.	

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Meddig még?...

Budapest, május 16.

A bécsi hadügyi vezetőség meddig akarja még emelni a monarchia harcképességének biztosítása céljára alatt a reánk nehezedő terheket? Vagy elérkezettnek látja már az időt, hogy anyagilag agyoncsapja Magyarországot? Mert amit most követel tőlünk, az csakugyan merényletszámba megy. Nem kevesebbet, mint háromszázötvenhárom milliót kér a külügyminiszter külügyi, hadügyi és tengerészeti célokra. Ebből a rengeteg összegből nyolcvannyal milliót szántak új ágyukra, hetvenöt milliót új hadihajókra, torpedónaszádokra. S mindezen összegek megadásához a kormány már hozzá is járult. Amihez pedig a kormány hozzájárul, azt a magyar delegáció meg is fogja szavazni. Tehát évről-évre többet fizetünk katonáinknak. Adósságokkal terheljük meg unokáinkat még hetediziglen is. A mai adó rövid idő múlva kétszeresre emelkedik. Birjuk-e fizetni, vagy összeroskadunk alatta? Vagy kivonulunk mindnyájan Amerikába? Elhagyjuk Magyarországot, mint a vándormadár a megfagyó tájakat, melyek fölött meghalt az élet?

Gróf Apponyi Albert egyik emlékezetes jászberényi beszédében mondotta, hogy a hadügyi terhek csak addig fokozhatók, amíg azokat a nemzet termőképessége megbirja. Tovább nem. Széll Kálmán tegnap a királyhoz intézett beszédében azt mondotta: «Gondoskodni fogunk azokról az eszközökről, melyek a közös védelem hatályos és sikeres biztosítására szükségesek, áldozatkészséggel és megfontolással annak, mit kíván mulhatlanul a monarchia és Magyarország biztossága és mit bír el a Szent István korona országai gazdasági ereje». Ugy-e bár szép körmondat. A király is megdicsérte. Ó, Széll Kálmán és delegátus társai meg fognak győződni arról, sőt már meg is győződtek a japán-orosz háború tapasztalataiból, hogy amit a hadügyminiszter követel, azt mulhatlanul megkivánja a monarchia biztossága, ha ez a követelés mindjárt háromszázötvenhárom millió is. De arról nem fog meggyőződni, hogy az egymilliárdos belügyi költségvetésen kívül ennek az óriási összegnek reánk eső hányadát megbirja-e Magyarország. Mert Lukács Lászlóval együtt hiába várjuk a jó tavaszi esőket és a jó aratásokat, nem bírja meg. Amire eddig kényszerítettek bennünket, azt is csak nyögve, szinte halálhőrgéssel birtuk és óriási vérvesztéssel. Erről tesznek tanúságot az ellicítált és elhagyott felvidéki falvak s arról azok a százezrei a magyar föld szülőiteinek, akik a koldusbottal kezükben hagyják itt a földet, amely alatt apáik csontjai porladoznak.

Az ország védelméről gondoskodni, még pedig előrelátóan gondoskodni, hazafias kötelesség. Ez igaz. De hogyha már egy nagy veszedelem küszö-

bén állanánk, ha hordoznák körül a véres kardot, ha a muszka, a burkus, az oláh, a rác, mind erre a nemzetre akarnának törni; akkor sem követelhetnének tőlünk nagyobb áldozatot, mint most követelnek. Avagy egy nagy háború előestéjén állunk? Az orosz-japán élet-halálküzdelem véres hullámai átcsapni készülnek hozzánk? Megtámadnak bennünket szárazon és vizen, hogy a mi kis Fiuménkat akkora tengeri haderővel kell megvédelmezni, mint amekkorát a japánok Port-Arturnál tönkre vertek? Nem. Hiszen maga a király mondta tegnap a magyar delegációhoz intézett beszédében, hogy «viszonyaink az összes hatalmakkal *állandóan a legjobbak*». Mire tehát ez az óriási túlkövetelés? Arra, hogy a tüzérségi hadfelügyelő tovább kísérletezzen a világ végtelenségéig, hogy a bronz-, vagy az acélágyú-e a jobb? Hogy azután a sok kísérletezés után újból meggyőződjék arról, hogy Ausztria a hadügyi készség dolgában ismét hátra maradt egy gondolattal és egy lépéssel?

Mi magyarok, mikor a hadügyi költségvetésnek ily horribilis emelkedését látjuk, még egyebire is lehetünk kíváncsiak. Kinek kéri tőlünk ez új, az elviselhetőség határát túlhaladó áldozatot? A magyar hadseregnek talán? Nem, ilyen nem létezik. A közös hadseregnek talán, melyben éppen úgy érvényesül a magyar szellem, a magyar nyelv, mint az osztrák-német? Nem, ilyen hadsereg sem létezik. Hanem kéri ezt egy teljesen osztrák-német hadseregnek, melyben német a vezényszó, német a szellem, mely idegen csapjaival a mi kulturánkra nehezedik, mely a mi vértünkkel táplálkozik, hogy ezt a vért azután sárga-feketére asszimilálja, amelynek köréből számtalvan van minden, még tételes törvényeinkben biztosított magyar nemzeti követelés is. És ennek a hadseregnek adjuk meg mi lelkesedéssel a magyar nép véres verejtékéből kiizzadott száz milliókat?

Pedig meg fogjuk adni. A delegáció jól össze van állítva. Akik ott eddig a magyar érdekeket leghatalmasabban védtek, gróf Apponyi és Ugron, számúzve onnét. Meg fogjuk adni. Hiszen az öröm extazisába borultunk, hogy egy udvari lakáj a magyar király bálján magyarul szólalt meg. Meg fogjuk adni, annak dacára, hogy a magyar gazdasági élet fejlesztésére, a magyar föld termőképességének, terményeink értékesítésének emelésére alig történik valami. És amit megad a delegáció, azt megadja az országgyűlés is. A «mindent megadunk»-ok falanx agróf Tisza István miniszterelnöksége mögött megerősödött. Fel-támadt a Tisza Kálmán-fele jókedvű adakozás korszaka. Az ellenzék széttűllött. Avagy Kossuth Ferenc ellenzéki pártvezér még? Nem. Hiszen ő most nem a hadügyi követelés nagysága felett kesereg. Nagyobb gondja is van neki. Az, hogy Barta Ödön bejut-e, vagy nem jut-e a pénzügyi bizottságba.

Budapest, május 16.

A képviselőház köszönetének tolmácsolása a királynál. Perczel Dezső, a képviselőház elnöke ma délelőtt ünnepélyes kihallgatáson jelent meg ő felsége előtt, hogy tolmácsolja a királynak a képviselőház hála nyilatkozatát a II. Rákóczi Ferenc hamvai hazaszállítására vonatkozó királyi elhatározás alkalmából. A képviselőház elnökét, aki diszmagyarban jelent meg, Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy, szintén diszmagyarban, jelentette be az uralkodónál.

A király a képviselőház hála nyilatkozatát a legkegyesebben fogadta és meleg hangon adott kifejezést a Ház köszönetéért való megelégedésének, főleg pedig azért, hogy a Ház határozata egyhangú volt.

A főrendiháznak e tárgyban hozott határozatát, a Ház gyakorlatának megfelelően, a miniszterelnökség útján írásban fogja a trón számolyához juttatni.

A képviselőház ma délelőtt fél 11 órakor formális ülést tartott Perczel Dezső elnöke alatt. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Heltai Ferenc előadó beterjesztette a pénzügyi bizottság jelentését a beruházási javaslatról. Amennyiben a jelentést még ma szétoszthatják a képviselők között, a javaslatot a csütörtöki ülésen veszi a Ház tárgyalás alá. Ezzel az ülés 10 perc alatt véget ért.

Az új népoktatási törvényjavaslat. Illetékes helyről ma kaptuk meg az előadói tervezetet, melynek alapján a Berzeviczy Albert kultuszminiszter által összehívott szaktanácskozmány legközelebb tárgyalni fogja közéletünk egyik legégetőbb nagy kérdését: a népiskolai szervezet és oktatás reformját. Az előttünk fekvő tervezet alapeszméje, hogy kevésbé a pedagógiai elveken és módszereken, hanem inkább az adminisztratív rendelkezéseken változtasson gyökeresen. Célul kitézi az állam bejolyásának hathatós biztosítását s az államellenes iskolai üzemek sikeres megakadályozását. Eszközei: egyfelől a tanítóképzés államosítása, másfelől az általános tankötelezettség intenzív és extenzív végrehajtása. Szelleme a reformnak feltétlenül nemzeti irányvát akarja tenni a népoktatást.

A magyar nyelvtanítás, mint általában népoktatásunk nemzeti irányu fejlesztése érdekében legelső sorban a rendes iskolába való járást, vagyis a tankötelezettség érvényre emelését kell hatékonyan biztosítanunk, mert a tapasztalatok e téren igen szomorúak. Az iskolázás sok vidéken rendetlen és hiányos; nem esoda, hogy népoktatásunknak és különösen a magyar nyelv-tanításnak nincs meg a kívánt sikere. A tervezet megállapítani törekszik az elemi népoktatás egész szervezetét úgy a mindennapi, mint a szűkebb tanfolyamban, gondoskodva egyfelől a nemzeti irányu népoktatásról és különösen a magyar nyelv tanításáról; másfelől a népoktatás szociális feladatának megoldásáról. Ennek fejében szól a tervezet arról is, hogy a községi és felekezeti néptanítók javadalmazása emeltesse, mert a tanítói pályán a tisztességes megélhetést biztosítani kell; szól a tanfelügyeletről, melynek az egész népoktatás felett kiterjedt ingerenciát biztosít s végül kimondja, hogy a tanítóképzést csak első fokozatig hagyja meg 57 felekezeti inté-

zetre nézve azok eddigi hatóságok körében, a *képesítést* másodfokon kizárólag államivá teszi. A tervezetre a folyó hó 27-én egybegyűlendő ankét alatt lesz alkalmunk még visszatérni.

A vasutasok fizetésrendezése a Házban. A Pol. Ért. értesülése szerint a vasutasok fizetésrendezésére vonatkozó javaslat a kereskedelmi tárca költségvetésének tárgyalása alkalmával fog napirendre kerülni a képviselőházban, *Cseörghő* Gyula volt kereskedelmi államtitkár előadásában.

Párttekezetek. Az országgyűlési *szabadelvű párt* szerdán, május 18-án, este hét órakor értekezletet tart, melynek tárgya a beruházási törvényjavaslat lesz. — Az országgyűlési *függetlenségi és 48-as Kossuth-párt* május 17-én, kedden este hat órakor tart értekezletet, amelyen a beruházási és a vele kapcsolatban lévő kisebb törvényjavaslatokat veszi árgyalás alá.

Apponyi beszámolója.

Budapest, május 16.

A szabadelvű pártból kiléptek felől még ma is kalandosabbnál-kalandosabb hírek keringenek. Az egyik verzió szerint a kiléptek között egyenletlenség tört ki, a másik szerint meg tudni vélik, hogy a nemzeti disszidensek nagy tömege vissza akar térni a szabadelvű pártba és csak ketten-hárman vannak azok, akik rendületlenül kitartanak gróf Apponyi mellett. Ezen értesülésük alapossága mellett azután hivatkoznak arra a tényre, hogy a disszidensek a Hungária-szállóban bérelt klubhelyiségüket felmondották június elsejére, mert erre többé szükségük nincsen. Mint értesülünk, mindez csupa kombináció, mert a szabadelvű pártból kilépett volt nemzeti pártiak között egyenletlenség abszolúte nincs, mindössze arról van szó, hogy *Szentiványi* Árpád, *Patyánszky* Elek és *Bogyay* Máté azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy a jelenlegi politikai viszonyok között kilépteknek külön pártalakulásra szükségük nincsen és miután azon okok, amelyek a kilépést előidézték, már megszűntek, immár semmi akadályt sem látnak fenforogni a szabadelvű párttal való újbóli egyesülésre. A kiléptek zöme azonban nem osztja három társuknak ezen felfogását, mert szerintük a közöttük és a szabadelvű párt között lévő válaszfal lebontása csak erős ostrom által sikerülhet és éppen ezért szükség van a külön pártalakulásra. Ami pedig a klubhelyiség felmondását illeti, erre nézve értesülünk az, hogy az tényleg megtörtént ugyan, de viszont nagy tévedés ehhez a tényhez oly messzemenő politikai kombinációkat fűzni, mely szerint ez azt jelentené, hogy a kiléptek most már csakhamar visszalépnének a szabadelvű pártba. A körhelyiség felmondása csupán azért történt, mert az elvtársak nagy része a nyári idény alatt távol lesz a fővárostól és gazdasági szempontból jobbnak látták a bérletet ezen időre felmondani, míhelyt azonban összszel a politikai élet élénkebb lesz, újból bérelni fognak egy alkalmas helyiséget. Sőt nincs kizárva, hogy az ideig a politikai viszonyokban olyan változás fog beállni, amely az eddigi szűk korlátok közötti mozgás helyett egy nagyobb, állandó körhelyiség bérletét fogja szükségessé tenni. Ben akarják nagynevű képviselőjük iránt érzett tántoríthatatlan hűségüket és bizalmukat, valamint személye iránt érzett tiszteletüket és benső ragaszkodásukat kifejezésre juttatni. Jászberényen e célból nagyobb mozgalmat indítottak és a fogadtatás részleteinek megbeszélése céljából tegnap, vasárnap délután öt órakor a polgári kaszinó olvasótermében a párt végrehajtóbizottsága tartott értekezletet.

A delegációk.

Budapest, május 16.

Szombat délután ugy a magyar, mint az osztrák delegáció megtartotta alakuló gyűlését. A magyar delegációban *Székely* Kálmán elnök politikai nyilatkozatot tett, melyet nagy érdeklődéssel hallgattak a delegáció tagjai.

A magyar delegáció.

A magyar delegáció megalakulására szombat este hat órakor az országházban 42 delegátus jött össze. Ott volt mind a három közös miniszter: gróf *Goluchowski* Agenor, *Pitreich* tábornok és báró *Burián* István; a magyar miniszterek közül gróf *Tisza* István, *Nyiri* Sándor és *Tallán* Béla jelent meg, a volt miniszterek közül pedig gróf *Szápáry* Gyula, *Hegedűs* Sándor, *Wlassics* Gyula és *Darányi* Ignác. A külügyminiszter *Müller* László követet és minisztert és báró *Ambrózy* követési titkárt hozta magával, a közös pénzügyminiszter *Thallóczy* és *Horovitz* osztályfőket, a hadügyminiszter pedig *Jekelfalussy* altábornagyot, *Urbán* alezredest s egy sereg tábornokot és törzstisztet. Jelen volt *Spaun* tengernagy is kíséreljével, *Sényi* Péter sorhajóhadnagygyal. A karzaton valami harminc osztrák delegátus jelent meg. Báró *Barkányi* Frigyes korelnök nyitotta meg az ülést; báró *Rudnyánszky* József és *Lovász* Márton volt a korjegyző. Elnöknek megválasztották *Székely* Kálmánt, alelnöknek gróf *Szápáry* Gyulát, jegyzőknök *Münich* Aurélt, *Papp* Gézát és báró *Rudnyánszky* Józsefet, háznagynak pedig gróf *Zichy* Agostot.

Székely Kálmán az elnöki széket elfoglalva, megköszönte a delegáció bizalmát s azután hosszabb beszédet mondott.

Az elnök bejelentette ezután két delegátusnak, gróf *Csáky* Manó és gróf *Apponyi* Albertnek lemondását. Helyettük *Firczik* Gyula püspököt és *Semsey* Lászlót hívják be.

Báró *Burián* István közös pénzügyminiszter be-terjesztette ezután az 1905. évi közös költségvetést.

A delegáció albizottságainak megválasztásával véget ért az ülés.

Az osztrák delegáció.

Szombat délután négy órakor volt az osztrák delegáció ülése. *Javorszki* Apollinár lovag foglalta el az elnöki széket s elnökké is őt választották meg, közfelkiáltással. Megválasztották a delegáció tisztikarát is; alelnökké a tavalyi elnököt, báró *Gautsch*-ot választották meg.

Javorszki elnök megköszönte a delegátusok bizalmát s rövid beszédet a császár életével végezte be, mire a delegátusok is hozzájárultak a szokásos háromszoros hoch-al.

Gróf *Goluchowski* heterjesztette a közös költségvetést s a bizottságok megválasztása után az ülés véget ért.

A király előtt.

A király budavári palotájában tegnap vasárnap délután tizenkét órakor az osztrák, egy órakor a magyar delegációt fogadta. A magyar delegátusok vasárnap déli tizenkét órakor az országháza delegációs termében gyülekeztek össze. Onnan vonultak át Budára, a királyi várakba, amelynek fehértermében gyülekeztek össze, ahonnan néhány perccel egy óra előtt gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnag vezetésével a nagy kihallgatási terembe mentek és itt a trón előtt félkörben helyezkedtek el. A teremben már ott voltak: gróf *Goluchowski*, *Pitreich* lovag és báró *Burián* közös miniszterek, gróf *Tisza* István miniszterelnök, gróf *Festetics* Tasziló zászlósúr, mint a főkamarmester helyettese és gróf *Paar* lovassági tábornok, a király főhadsegéde.

Gróf *Festetics* Tasziló jelentésére a király, aki lovassági tábornoki díszegyenruhában volt, a kihallgatási terembe lépett és az emelvényen a trónszék elélt állott meg. Beléptek a jelen voltak lelkes éljenzéssel üdvözölték. Gróf *Festetics* Tasziló az emelvény baloldalán foglalt állást, mellette gróf *Paar*, néhány lépésnyire balra a közös miniszterek álltak; elül, az emelvény baloldalán volt gróf *Tisza* István miniszterelnök, míg gróf *Apponyi* Lajos és *Dranconrt* őrnagy szárnysegéd az emelvény másik oldala mellett állapodtak meg.

Székely Kálmán beszéde.

Székely Kálmán, a delegáció elnöke a delegátusok által alkotott félkörből kilépve, üdvözlő beszédet intézett a királyhoz, melyben előadta, hogy nemcsak a hagyományos szokás, de szívük érzelmei is vezették a delegátusokat a király elé. Majd szólt a nemzetközi viszonyokról, a hatalmakkal való

barátságáról és a keletázsiai háborúról. Hangsúlyozta azt a bizalmat, amelyet a magyar delegáció a király vitéz hadserege iránt érez. Felajánlta — ugymond — áldozatkészséggel harcképességének erősítésére mindazt, ami mulhatalanul szükséges, de az ország gazdasági erejének határait lullépní nem szabad és nem fogjuk; mert ez érintetlen gazdasági szervezet az állami életnek, sőt magának az állam biztonságának is szintén elengedhetetlen előfeltétele. Beszédét így végzi:

Felséges ur! Legkegyelmesebb urunk! Felséged atyai uralkodása láncolatát mutatja fel azon tényeknek, amelyek indokaikban és nagy céljaikban igazán fejedelmiék. Felséged hű magyar nemzetével együtt érez jó és balsorsban. Amikor a magyar állam ezeréves fennállásának emlékét ülte, felséged a nemzeti kegyelet legszentebb érzéseiben forrt össze a nemzettel.

Es csak az imént is, erről a magaslatról mindene- ket áttekintve, megértette a nemzeti érzések egyik legerősebb lüktetését. Egy nagy mult történelmi nagy alakja emlékének kegyeletes megőrzésében kezdeményező szövegével kereste fel a nemzet szívét. Felséged e magasztos tényben az atyai szeretet melegítő sugarával világított be a nemzet lelkébe, amely kegyelettel csügg dicsőséges és viszontagságteljes multja nagy alakjain.

A nemzet hálás érte királyá iránt, aki tudja, hogy az a trón nyugszik a legbiztosabb alapokon, amely a nemzet szívébe eresztii be gyökereit; a nemzet pedig tudja, hogy a jövő nemzedék boldogsága és a magyar állam fennállása függ attól, hogy király és nemzet egyetértésben és együttérzésben forrjanak össze. Hiszen a korona legszebb ékessége a nemzet szeretete; a korona dicsősége és fénye pedig a nemzet ereje. A magyar nép királyához hűsége; öröklött és köteles érzése ez. Felséged ezt a köteles hűsége és ragaszkodást átalakította rajongó szeretetté és lelkes odanadássá. A magyar nemzet királyához nemcsak a törvény parancsoló erejénél fogva, de szive érzéseivel ragaszkodik.

A Mindenható áldása kísérje a mi királyunkat minden lépésében és minden tettében. Eljen a király!

A király válasza.

Ő felsége erre a következő beszéddel válaszolt:

Hű ragaszkodásuk biztosítását őszinte megelégedéssel fogadom és szívből jövő köszönetet mondok érte önöknek.

Viszonyaink az összes hatalmakkal állandóan a legjobbak. Szövetségeseinkkel való szilárd viszonyunk, kiegészítve ama szoros egyetértéssel, melyet a monarchia Oroszországgal a balkán-kérdésekben ápol, *bizalommal tölt el kontinensünk állapotainak békés fejlődését illetőleg.*

Az európai Törökország néhány vilajetében a műrztégi program alapján megkezdett reformmú örvendetesen halad előre és az ezen területeken lassankint beálló nyugalom mellett remélhetőleg nemsokára kedvező eredményeket fog felmutatni.

Mélyen elszomorító az a küzdelem, mely Kelet-Ázsiában dúl és emberéletben máris annyi sok áldozatot követelt.

Vajha az isteni Gondviselés szűk határokat szabna időben és térben ez öldöklő tusának és mielőbb ismét részletné a világot a béke mérhetetlen áldásaiban.

Hadügyi kormányzatom a hadsereg fentartása érdekében emelt folyó követeléseiben a mult évi megszavazás keretében marad, *fejverek és hadianyagok gyorsabb beszerzésére* azonban külön hitelt kér.

Hadi tengerészetemnek a megkezdett hajóépítések és felszerelések gyorsabb keresztülvitele céljából van nagyobb hitelre szüksége.

E nagyobb követelésekkel szemben a következő években a hadsereg rendkívüli szükségleténél és a haditengerészet évi költségvetésében tetemes megtakarítások fognak eszközöltetni.

A tervezett gyorsabb beszerzések és pótlások a fegyveres erő harcoképességét fejlesztik és egyszersmind *gazdasági előnyt* is biztosítanak.

Boszniában és Hercegovinában a viszonyok rendezés és tökéletesen nyugodt fejlődésben vannak és a tartományok közigazgatási költségeiket szerkesztésükben is, növekvő szükségleteik dacára, saját bevételeikből fogják fedezni.

Meg levén gyűződve, hogy a szokott belátással és hazafias buzgalommal fognak a be-

nyújtott előterjesztések megbírálásához hozzájárulni, működésükhöz jó sikert kívánok és teljes szívből üdvözlöm önöket! (Lelkes éljenzés.)

A cercle.

Az éljenzés elcsillapulta után a király a trónemlévényét elhagyta és a delegátusok körébe lépett. Ezuttal ő felsége igen hosszasan beszélgetett a magyar delegátusokkal, akiket gróf Tisza István mutatott be.

Szél Kálmánt, a delegáció elnökét szólította meg elsőnek a király. Elismeréssel nyilatkozott a delegáció megnyitására mondott beszédéről.

Szél gróf Szapáry Gyulához, a delegáció alnőkéhez lépett a király és családi ügyeiről beszélt vele.

Samassa József egri érsekkel egyházmegyéje viszonyairól beszélt.

Ernst Kelemennel, a főrendiház alelnökével fiaának főispánna történet kinevezéséről beszélt a király.

Brankovics György patriarkával a szerb egyház ügyéről beszélgetett a király.

A cercle több mint félóraig tartott. A delegátusok azt mondják, hogy a király jó színben és friss egészségben van.

Az osztrák delegáció az uralkodónál.

Az osztrák delegáció tagjai tegnap déli háromnegyed 12 órakor gyülekeztek az osztrák házban és onnan vonultak föl Budára. Déli 12 órakor fogadta őket a király. Jaworski lovag szintén hangsúlyozta Ausztria népeinek áldozatkészségét, amelyet csakis az állami háztartás egyensúlyának megőrzése korlátozhat. Beszédére azután ő felsége elmondotta azt a beszédet, amelyvel később a magyar delegáció hódolatára is válaszolt.

A külügyminiszter expozéja.

Gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter az osztrák delegáció külügyi albizottságának mai ülésén mondotta el külügyi előterjesztését, melyvel teljesen egyezőt fog a magyar delegáció elé is terjeszteni. A külügyminiszter előterjesztésében hangsúlyozza a szövetségeseinkkel s valamennyi többi hatalommal, különösen pedig az Oroszországgal való kitűnő jóviszonyt. Foglalkozik az orosz külügyminiszterrel folytatott tárgyalásokkal s kiemeli, hogy azok következtében ma már még azok az Olaszországban észlelt sajnálatos tünetek is meghaladottaknak tekinthetők. Szóval, hogy Olaszországgal is ismét a legbarátságosabb viszonyba jutottunk.

Kedvezőnek és örömdetesnek jelzi az előterjesztés a haladást, melyet reformakciónk az utóbbi időben a Balkánon tett. Emellett azonban valószínűsíti a harcias hangot hallat Törökország ellen, ha az Magyarország-Ausztriának a hatalmak által reája bizott missziója elé akadályokat gördítene. Az expozéban ez a része előreláthatólag nagy feltűnést fog kelteni a külföldön.

A kereskedelmi szerződésekről szólva, reméli a külügyminiszter, hogy a Németországgal és Olaszországgal folytatandó tárgyalások sikerre fognak vezetni.

A japán-orosz háború.

Port-Arthur alatt.

London, május 16.

Szentpétervárról érkezett távirat szerint a port-arthuri kikötőben egy japán cirkálóhajót egy orosz tengerészhadapród, ki gőzbarkán volt, elsüllyesztett.

Csikágó, május 16.

A Daily News jelenti Csikágóból: Amidőn az újság tudósítójától bérelt bárka reggel Port-Arthur magasságára érkezett, ott heves ostrom folyt. Ameddig látni lehetett, a Jakumo japán cirkálóhajó, egy másik cirkáló, egy ágyunaszád és egy csatahajó a kikötőbe mentek, miután a kikötő bejáratán erőszakkal bevonultak. Rövid-

del napfelkelte után heves tüzelés kezdődött, amely hír szerint délben még folyton tartott.

Szentpétervár, május 16.

Alexejev tengernagynak tegnap Miklós cárhoz intézett távirata a következő: Alázatosan közlöm felségeddel Vidhőft ellentengernagytól hozzám érkezett jelentéseket a port-arthuri dolgok állásáról május 6-ától 12-éig. Ezeket a közléseket futár hozta Dasahincsan állomásról és pedig azon a napon, amikor az ellenség másodszor szakította meg a vasúti összeköttetést. Május 5-én ellenséges hajóhad jelent meg Port-Arthur előtt, mely páncéloshajókból, cirkálókból és torpedónaszádokból állott és azóta szakadatlanul ágyuzta a kikötőt anélkül, hogy újabb műveletet kezdett volna a kikötő ellen. A Cezarevics és Retvizán helyreállítására való munkát a kezdett szorgalommal folytatják nagy eredménnyel. A midőn a kikötőt és a kikötőbejáratot kutatták és azon a helyen a Pobjeda cirkálóhajó megsérült, ellenséges védelmi aknákat találtak, mely heves vihar következtében felrobbant.

A franciák és az oroszok.

Páris, május 16.

Doumer, a kamara költségvetési bizottságának elnöke, egy lakomán beszédet mondott, amelyben a következőket hangoztatta: Mi óhajtjuk a békét, de oly erősek akarunk lenni, hogy azt mindenkire rákényszeríthessük, mert különben ellenségeink minden időben megtámadhatnak bennünket. A távol Keleten lefolyó nagy dráma intésül szolgáljon nekünk. A fiatal uralkodó, ki Hágába összehívta a békekongresszust, annyira óhajtotta a békét, hogy környezete majdnem elfeledkezett a háborúra való készülésről. Ellenségei épp ezt a pillanatot választották ki az orosz hajóhad váratlan megtámadására. Szóval erre a meghatározottban elítéli azokat a franciákat, kik a veszedelem pillanatában foglaltak állást az Oroszországgal való szövetség ellen és így folytatta: Mert hát mirevalók a szövetségeseink, ha nem a válságok idejére? Hisz nem muló diplomáciai csinálmányról, hanem két világ civilizációjának harcáról van szó. Európa és Ázsia harcáról és lehetetlen, hogy Franciaország, mely a civilizáció élén halad, Európa legeurópaibb országa, a sárgák pártján legyen.

A szárazföldi harcokról.

Szentpétervár, május 16.

Szaharovnak a vezérkarhoz intézett távirata, mely e hó 14-éről van kelteve, a következő: Az ellenséges előőrsök e hó 12-én a Föngvancsöng-Liaojon vonalon Tuinesunigig haladtak előre. A mi két kozák szotnyánk visszavonult Kancautinaci faluba. Egy három zászlóaljából, két hegyi ágyúból és két lovaszázadból álló japán csapat, mely Szeludszianból érkezett a Moludin-szorosba, e hó 11-én a Tasankovölgyben volt. Azóta egy csapat mozdulatáról sem volt tudomásunk, — amiből arra lehet következtetni, hogy a nevezett folyótól nyugat felé Haicseng felé fordult. A japán előőrs egy része e hó 13-án elhagyta Tuinfut, déli irányban kozákjainktól követte. Előőrsünk egyik szotnyájának még sikerült a félóraig tartó fegyvertűz közben a japánoktól vetett esétől megmenekülnie. Kémeink megállapították, hogy egy, mintegy 2 gyalogezredből, 8 ágyúból, valamint három kozák századból álló csapat Liandia, Pudse és Ertupánhoz közeledett. Landsankuan és Szaimicsi között portyázás történt a kunguzokkal. Három kozák elesett, három lo elpusztult, egy kozák megsérült, négy pedig hiányzik. Intézkedés történt arra, hogy a vidéket megtisztítsák a kunguzoktól. Csöntaicsinba küldött kémek nem láttak nevezetesebb ellenséges haderőt. Kínai adatok szerint Takusánt és Csöntaicsit kis, mintegy 500 főnyi csapatok tartják megszállva. Hír szerint jelentékeny haderők vannak Szitukcaicsinban, Takusántól északnyugatra összevonva.

Szentpétervár, máj. 16.

Szaharov tábornok még azt jelenti a vezérkarhoz intézett táviratában, hogy Szalidzsaibudseből nem érkeztek újabb hírek. Mintegy ezer főnyi japán csapat e hó 13-án előrevonul kilenc kilométerre északra Pulantien állomástól. Egy másik 300 főnyi gyalogságból és fél század lovasságból álló csapat körülvette Vafantiengt. Határőrségünk lassan visszavonul észak felé. E hó 13-án egy helyőrség 22-ik szot-

nyája és egy század gyalogság visszavert egy 300 főnyi kunguzbandát, mely megtámadta a Jantaknakat. A kunguzok, kik 30 embert vesztettek Liaojang felé fordultak. Üldözésükre egy vadászcsapatot küldtek. 14-én reggel egy kunguzbanda merült fel Liaojangtól tizenhat kilométernyire nyugatra.

Szentpétervár, május 16.

Az orosz távirati ügynökség tudósítója jelenti Mukdenből mai kelettel: Az északnyugati területen jelentékeny japán haderők gyűlnek össze. Ugy látszik, még nem elhatározott dolog a japánoknak Föngvancsöngből Liaojangba való előrevonulása. Van ok annak a feltevésre, hogy a japán hadsereg főereje Haicsengbe és Kaicsuba vonul.

Fogoly oroszok.

London, május 16.

Tokióból jelentik: A Kolombo Naru nevű gőzös 450 orosz fogollyal, köztük 10 tiszttel ma reggel Macsajanába érkezett. A foglyok, kik közül mintegy 150-en sebesültek, megelégedettségüknek adták kifejezést azon, hogy várakozáson felül jól bántak velük.

Az orosz segédcapatok.

Szentpétervár, május 16.

Miklós cár és a trónörökös nagyherceg tegnap délután elutaztak. Azokba a városokba mennek, honnan csapatok indulnak Kelet-Azsiába. A cár kíséretében van a hadügyminiszter és udvari minisztere. A cárt a vasutra a cárné kísérte.

NAPIHIREK.

Budapest, május 16.

— (Időjárás.) A depresszió északon kifejlődött, a maximum pedig Dél- és Közép-Európát borítja. Európában az idő enyhe és eltekintve a szórványosan előfordult zivataros esőktől, száraz maradt.

Hazánkban az idő száraz volt és a hőmérséklet emelkedett.

Jóstat:

Enyhe idő várható, helyenkint zivataros esőkkel.

Hőmérséklet: + 24-3 C. fok.

— (A király) tegnap reggel 8 órakor a Szent István-kápolnában misét hallgatott, amelyet Buday Sándor szatmári plebános olvasott. A felség ezután visszavonult termeibe. Kilenc órakor tartották a második misét, amelyen megjelentek József főherceg feleségével, Klotild főherceggasszonyával, továbbá József Agost főherceg és Anguzna főhercegnő gyermekével, József Ferenc főherceggel s a kíséret. A szertartást Kanter Károly apát végezte. Ő felsége ma délelőtt általános kihallgatást adott.

A király, mint a Pol. Ért. jelenti, e hó 26-án Bruckba utazik, hogy az ottani ezredek felett szemlést tartson s onnan 27-én ismét visszatér Budapestre. A király itteni tartózkodását június hó 1-én ismét néhány napra megszakítja és Bécsbe utazik, hogy 2-án az urnapi körmeneten részt vegyen. Az uralkodó onnan néhány napra ismét visszatér a fővárosba és az eddigi megállapodások szerint június hó közepéig marad Budapesten.

— (Személyi hír.) Bécsből jelentik, hogy dr. Körber miniszterelnök tegnap este Budapestre odaérkezett.

— (A kormány tisztelgése József főhercegnél.) A kormány tagjai ma délelőtt tizenegy órakor kihallgatáson voltak József főhercegnél a honvédfőparancsnokság palotájában levő ideiglenes lakásán. A kormány tagjai már régebben akartak tisztelni a főhercegnél, de ez elmaradt a főherceg betegsége s flumei tartózkodása miatt. A miniszterek diszmagyarban jelentek meg és pedig gróf Tisza István miniszterelnök, Berzeviczy Albert, Plósz Sándor, gróf Khuen Héderváry Károly, Nyiri Sándor tábornoki díszruhában. Hieronymi Károly, Tallián Béla, Lukács László, Cseh Ervin, az államtitkárok közül többen. A kormány tagjait Paur Hugó udvari titkár fogadta s kalauzolta föl a palota fogadótermébe. A kormány tagjaival József főherceg és Klotild főherceggasszony hosszasan társalgott.

— (A román királyi pár utja.) Az Oriental nevű királyi yacht tegnap reggel fél 8 órakor Csernavodába felvonta horgonyát, hogy folytassa dunai útját.

Brajlában és Galacon is lelkesülten fogadták a királyi családot. Brajlában a kereskedőknek több mint 30 remorterje vonult fel a királyi yacht előtt. Brajlában hivatalos fogadtatás is volt. Egy óras tartózkodás után folytatta a yacht utját. Galacon is pompás fogadtatásban részesült a királyi hajó. Az összes idegen kereskedelmi hajók fel voltak lobogozva. A püspök, a polgármester és a galaci prefektus üdvözölték a királyi család tagjait. Este 8 órakor Isaccea előtt állt meg a yacht, hol a királyi családot a tulceai kerület elöljárója és lakosága melegen fogadta.

A királyi család tegnap folytatta útját a Dunán Isaccea-tól Dolceáig. Dolceában a királyi párt lelkesen fogadták. A királyi család tagjai a székesegyházban Te Deumot hallgattak, majd megtekintették a Dobruzsának Romániához csatolása alkalmából állított emlékoszlopot, ugyszintén Mircia herceg szobrát, ki a 14-ik század végén hódította meg Dobruzsát. A királyi pár ezután folytatta útját Szulinába, utazása végső pontjára. Szulinában a királyi családot a parti út 21 ágyulóvessel üdvözölte. Te Deum után a királyi vendégek Sturdza miniszterelnök kíséretében a Mircia nevű román briggre mentek.

— (Az olasz királyi pár a német császárnál.) Berlinből jelentik, hogy az olasz királyi pár még e nyáron meglátogatja Potsdamban a német császári udvart. A látogatás napját még nem határozták meg.

— (A trónörökös kalandja.) Kellemtelen kalandja volt Ferenc Ferdinánd trónörökösnek, aki inkognitóban Hamburgban időzött a napokban. A trónörökös egy német hajón Angliába akart átutazni s amikor a hajóra lépett, egy bírósági hivatalnok lépett a főherceg elé, akiben egy sikasztót vőlt felfedezni. A trónörökös mosolyogva fogadta a hivatalos tulbuzgóságot s amikor igazolta magát, kezét fogott a megrémült hivatalnokkal s folytatta útját.

— (Alfonz király) tegnap Jaemba utazott. Magántávirat szerint ott tegnapelőtt letartóztattak egy külföldit, akit anarkistának tartottak. Reggelre az illetőt zárkájában felakasztva találták. Az öngyilkosnál semmiféle iratot nem találtak. Azt hiszik, hogy francia anarchista volt.

— (Az Örökimádás templom alapkövetétele.) Szerdán, 18-án lesz az Erzsébet Örökimádás templom alapkövetétele. Ebből az alkalomból a fővárosban országos oltáregyesületi kiállítást és eukarisztikus kongresszust tartanak. Ezeket ma nyitották meg s mindkettőnek az a célja, hogy az oltári szentség kultuszát terjeszse és fokozza; a kiállításon pedig fényes és szerényebb egyházi szereket mutatnak be, amelyeket nagyrészt főrangú hölgyek készítettek, azután szegény templomok között osztanak szét. Az ünnepségnek középpontja az alapkövetétele, amelyen jelen lesz ő felsége udvarával, a királyi hercegekkel és hercegnőkkel, a kormány, az országgyűlés, a főváros képviselőivel együtt; a főrangú világ is teljes számban megígérte megjelenését s nagyszámban közönség sem fog hiányozni.

— (Főúri esküvő.) Fényes esküvő lesz e hó 19-én délelőtt 11 órakor az angol kisasszonyok templomában. Ekkor vezeti ugyanis oltárhoz gróf Széchenyi Ernő honvédszázadosnagy Sennyei Mici baronesset, néhai báró Sennyei Pál és neje született Fiáth Mária báróné leányát.

— (Ebéd a Park-klubban.) Gróf Szápáry Pál és neje tegnap este a Park-klubban ebédet adtak, amelyen jelen voltak: Mária Jozefa főhercegnő és teljes kísérete, herceg Pálffy Miklós és neje, Esterházy Antal Miklósné hercegné, gróf Fesztetics Pál, gróf Andrássy Géza és neje, gróf Zichy Antal, gróf Zichy József, gróf Hunyady József és neje, gróf Fesztetics Vilmos. Az ebéd alatt Berkes Béla zenekara játszott.

— (Kihallgatás.) Nyíri Sándor honvédelmi miniszter a legközelebbi csütörtöki kihallgatást nem a rendes időben, hanem délelőtt 9—10 óra között tartja meg.

— (Gróf Zichy N. János állapota.) Gróf Zichy Nepomuk János, aki nemrégiben a Margit-szigeten egy merénylő inzultusának volt kitéve, már egészen jól érzi magát, fenn jár s a mai napon névnapja

alkalmából rokonságai és az arisztokrácia részéről számosan üdvözölték muzeum-utcai palotájában.

— (A Margitsziget kápolnája.) A Margit-szigeten épülőfélben levő Szent-Margit kápolna ügyében József főhercegnél ma délelőtt fogadás volt. A főherceg többek között fogadta Ott Adámot, a Margitsziget plebánosát, aki részletesen referált a fenégné a kápolna építkezéséről.

— (Gyászrovat.) Mihálovits Antalné született Dókány Judit f. hó 15-én ötvennyolc éves korában Budapesten elhunyt.

— (A vörös kereszt-egyesület közgyűlése.) A magyar vöröskereszt-egyesületnek szerdán lesz a jubiláris közgyűlése saját palotájában. (Disz-tér 1.) Az elnökség figyelemzett a résztvevőket, hogy arra külön belépőjegy nem kell. Az elnökség egyben tudatja, hogy a közgyűlés nem 11 órakor, hanem fél 12 órakor veszi kezdetét.

— (Szocialista gyűlés.) A szocialdemokrata párt vasárnap délután a Tattersallban gyűlést tartott, melyen a lakás és élelmiszer drágulása ellen tiltakoztak. Az egyik szónok az élelmiszer drágulásának fő okát a vásárcsarnokban látja és a fővárost támadja meg a vásárpánztárak és egyéb intézmények miatt. A gyűlés rendben folyt le.

— (Kínai lázadó Nagyváradon.) Nagyváradról jelelik: Pár nap óta egy szolid képű, nagy esontu kinézést tünt fel Nagyvárad utcáin, ájtatosan kintálva megvételre kínai faragványait. Ennek a szelíd kinézésnek Thü-Shü-Vjú a neve s érdekes multja van. Négy évvel ezelőtt Sanghai mellett volt délygyümölcs kereskedése és mikor a kínaiak közt kitért az elégedetlenség az anyacsászárné és a császár politikájával szemben, ő a sanghaii boxerek élére állva, ott hagyta üzletét és a nagy boxerlázaadás egyik legagilisabb tagja lett. Az ország belsejében esatlakozott a fölkelőköz, családját ott hagyta s fegyvert fogott a nagy boxereszmék kivására. A boxereszmék a régi Kína összeállítását célozták és az idegen befolyástól akarták felszabadítani a nagy kínai birodalmat. Mikor a lázadást a hatalmak leverték, Thü-Shü-Vjú visszatért Sanghaiba, de családjának már nyomát sem találta. Feleségét és négy gyermekét, valamint öregapját felkoncolták a császár emberei és őt is a lefejeztetés várta. A leverésbe nem tudott belenyugodni. Harcias kiáltványt intézett a néphez és újra felszólította őket a harcra, hogy kezdék ujból a lázadást és verjék ki az idegeneket a sanghai kikötőből. Ennek lett is fogalnia, de az első zavargásra megszólaltak az ágyuk és elhallgatatták a boxereket. Thü-Shü-Vjú, hogy az elfogatást elkerülje, egy kuli viskójában rejtőzött hetekig és aztán — mivel halálra ítélték — megszökött Sanghaiból és azóta bujdosik a nagy világban s kínai apróságokkal hálálva keresi meg a mindennapi kenyeret.

— (Elítélt zugbukméker.) A rendőrség már hosszabb idő óta figyelemmel kísért egy fiatalembert, aki zugbukmékereskedéssel foglalkozott. A neve Robitsek Béla, huszonkét éves tanítóképezdét végzett munkáttalan ember. Tegnap is a löversenyter tiz koronás helyén figyelték a detektívek. Kitént, hogy Robitsek ott kisebb-nagyobb téteket fogadott el és már bizonyos kört alakított magának. A löverseny után igazolásra szólították fel a detektívek. Bevitték a rendőrségre, ahol megmozdították. A zsebében 58 drb tikkett és 240 korona készpénzt találtak. Ezeket lefoglalták. Robitsekről bebizonyították, hogy rendszeresen foglalkozik a zugbukmékereskedéssel. Külön tikketeket csináltatott a maga számára, sőt a Harisch-bazárban egy kávémérésben rendszeres irodát tartott. A rendőrség az 1894. évi XXIX. t.-c. 1. és 10. §. alapján Robitseket 30 napi elzárásra és 300 korona pénzbüntetésre ítélte.

— (Vasúti szerencsétlenség.) Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról a vasúti szerencsétlenségről, mely Királyháza mellett történt. A vizsgálat megállapította, hogy a mulasztás egyedül Gorondi váltótört terhelte. A súlyosan megsérült vonatvezetőt és a mozgópostai kalauzt csak gyógyellátásra vitték a kórházba, ahonnan azonnal elbocsátották és a legközelebbi vonattal el is utaztak. A vonatok rendszeresen közlekednek.

— (Vörös lakodalom.) Miholicza József nap-szamos tegnap tartotta a lakodalma a Nagytemplom-utca 30. szám alatt. A mulatság javában tartott, amikor Takács István munkáttalan kocsis bezörgött az ablakon. A rakoncátlan kocsis tízennégy társával roppant botrányt csapott az ablak alatt. Erre Miholicza és Lanti Imre káspesi rendőr az utcára sietett, hogy rendre utasítsa a duhajkodókat. Ezek feleletül bicskát húztak és megszurkálták a

völegényt is, Lantit is. Lantinak a tüdejét érte a szurás. Mind a kettőt a Rókus-kórházba szállították.

— (Legenda és valóság.) Hányan vagyunk például, akik az ugynevezett «főnyereményt» egyenesen a legendák körébe soroljuk és egyáltalán kételkedünk minden nagy nyeremény létezésében. Aminek több oka van. A szerencse kedvezése sok alkalmatlanságot zúdít a boldog nyerő nyakába. Kéregedők, egyesületek és mindenféle jótékony célok annyira megrohanják, hogyha mind ki akarná elégiteni, akár az egész főnyereményt is elfizethetné. Innen van tehát, hogy a nyerők lehetőség szerint maguk is titkolják a szerencséjüket és a kedvükért titkolják a dolgot a bankházak is, amelyek mint a sorsjegyek és a nyeremények közvetítői, ismerik a nyerők neveit. A nagy nyeremények azért látszanak a legendák közé tartozóknak s ezért lehet csak rendkívül nehezen meggyőződni a valóságukról. Lám, az osztálysorsjáték legutóbbi nagy nyereményeiről sem tudja senki, ki nek ölébe hullatta őket a szerencse. Több oldalról való tudakozódásra kutatni kezdtük a nyeremények dolgát s ha teljesen nem is tudtuk kideríteni, kik részesedtek a nagy nyereményekben, mégis sikerült egy-egy nevet megtudnunk, ami a nagy nyereményeket a legendás bizonytalanságból a valóság bizonyosságába ülteti át. Így például a kétszáz ezer koronás nagy nyereményt a Lukács Vilmos ismert bankházában egy nyolcadokra osztott sorsjegy nyerte meg. Egy nyolcadot nyert Ferjancsik János. Laczkó és Popper cég szolgálja (V., Sas-utca 18.), egy másik nyolcadot Kossoff D. R. rustuki lakos nyert. A hátralévő hat nyolcadrészt Magyarországon maradt s a nyereményrészek a főváros és a vidék között osztottak meg. A 400.000 koronás nagy nyereményből, amelyet Szalai bankháza négyre osztott részben adott el, egynegyed részt Borbély Jenő kocsmáros a Váci-úton, egynegyed részt egy szerb sertéskereskedő Kőbányán és két negyed részt Riesz Henrik, egy kolozsvári kereskedelmi utazó nyert. A 600.000 koronás nyeremény, amelyet Glück föléjárú által eladott és szintén negyedekekre osztott sorsjegy nyert meg, egészen Magyarországon maradt. Egy negyedét megnyerte egy szabó, egy negyedét egy hivatalnok Arad megyében, egy negyedét egy közösi jegyző s egy negyedét végül, mint értesülünk, egy fiatal menyasszony, egy állami hivatalnok lánya, akit ez a nyeremény legalább anyagiakban egészen boldoggá tett. Ennyi adat után a legskeptikusabb felfogás mellett is az ember kénytelen kivenni az osztálysorsjátékokat a legendák sorából. Bizony valóság az, csengő pénzben mutatkozó valóság, amelyet a szerencse kegyéből mindenki megszerezhet.

— (Késelések.) Az éjszaka a Tisza Kálmán-téren négy-öt ismeretlen ember megtámadta Dobos Kálmán fűszeresegédet. Az egyik hátha szurta, a másik kitépte a mellényében levő duplafedelű ezüstóráját és láncát, azután különböző irányban elmenekültek. Dobos vérző sebével elvándorolt a Berzsenyi-utcaig, ahol a 759. számú rendőr találta meg. A dologkórházban bekötötték a sebeit és Dob-utca 104. számú lakására szállították. A rablómerénylőket nyomozza a rendőrség.

Vásároljon osztálysorsjegyet Lukács Vilmos bankházában Budapest, V., Fűrdő-utca 10.
1/4 á 12 K, 1/2 á 6 K, 1/3 á 3 K, 1/5 á 1.50 K.

A magyar munka diadala testesült meg egyik öntudatos iparos, Lichtmann Sándor férfiszabó mestertben, aki a nemzeti ipar erősítésére, versenyképességére nem riad vissza semmiféle áldozattól. Hogy a magyar ipari munkának minél szélesebb körben kelendőséget teremtsen és becsületet biztosítson, valóban nagy áldozatra szánta magát. Nevezetesen legjobb minőségű gyapjuszövetből készít elsőrangú férfi szabótermében egy teljes divatos férföltényt 12 forintért fekete, sötétkék, barna és szürke színekben. Ezért csak örömmel fogadjuk Lichtmann Sándor iparos vállalkozását s óhajtjuk, hogy ipartermékei a magyar társadalom minél szélesebb körében terjedjenek el. Vidéki rendeléseket is lelkiismeretes eszközöl a fenti cég, mértéknek elegendő a mellbőség megadása vagy egy viselt ruha beküldése. Lichtmann Sándor férfiszabó műhelye. Budapest, VII., Rottenbiller-utca 4/b. I. em.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A kunok. Magyar operai ciklust tervezett Operánk igazgatósága. Azonban sajnálatos halljuk, hogy ez a ciklus elmarad és a terv összezsugorodott a «Kunok»-nak, Császár György rég elfeledett operájának felelevenítésére. A hivatalos színházi lap elmondja, hogy milyen nehezen bírták megtalálni a dalmi partitúráját és szövegkönyvét. Alszegegy Kálmán főrendező az ország minden színházi könyvtárát felkutatatta, míg végre Debrecen város levéltárában ráakadt arra, amit

keresett. De bár ne akadt volna rá! Akkor tegnap nem érte volna oly nagy csalódás a közönséget és a színházat, amely egy érdekes premiére készült és ehelyett kudarcnak lett a tanuja, illetőleg színhelye; és nem veszett volna kárba az a sok munka és költség, amelyet a műszinrehozatalára fordítottak.

A naiv, minden jellemfestés és minden lélektani indokolás nélkül való szöveget épp oly naiv, szintelen és banális muzsikával párosította Császár György. A régi olasz operai sablon szerint készült az egész. Főleg *Bellini* vette mintaképül a szerző. Száraz, unalmas recitativok többé-kevésbé fülbemászó cavatinákkal, áriákkal és kórusokkal váltakoznak. Az áriákban persze a koloratura dominál. Margit még fájdalomát és halálsejtelmét is futamokkal és trillákkal fejezi ki. Az énekek és az összesek jelentéktelenek. Lármások, de üresek. A zenekarban a polifoniának nyoma sincs. A harmonizálás és hangszerelés egészen primitív. Andorási cavatinája a 2. felvonásban, Margit két áriája, Uzád áriája a kürt-kísérettel, egy-két duett és a második felvonást befejező, sablonos, de hatásos kvintett mint szerény oázisok emelkednek ki a nagy pusztaságból.

Az előadók jobb ügyhöz méltó buzgalmat fejtettek ki az opera sikere érdekében. *Krammer* Teréz fényesen győzte le szerepének koloraturás nehézségeit. *Bochnicek* is nagyon szépen énekel és *Beck* sem maradt el mögötte. A kisebb szerepeket *Szántó Lili*, *Pichler* és a két *Ney* megfelelően adták. Az előadást *Márkus* Dező karmester vezényelte. A kiállítás nagyon szép és stilszerű. A rendezés gondos. Közönség mérsékelt számmal volt jelen, de azért a főszereplőknek elég tapsban és kihívásban volt részük. Meg is érdemelték.

* A nőna. *Bisson* bohózatának szombaton volt a bemutatója a Vigszínházban. A bohózatok öltetes mestere ezuttal komolyabb témával foglalkozik. A férjek féltékenységről elmélkedik — bohózatot motívumokon keresztül; kacagtató jeleneteken vezet végig azt a kérdést, — amely éppen nem originális — vajjon melyik a legjobb mód, amely megóvja az asszonyt a kísértéstől s egyáltalában célt ér-e a férj, ha folytonos féltékenységgel igyekezik az erényvédelmi sorompót fentartani? Nem állít föl tételeket a problema megoldására — minthogy nem is állíthat föl, ehelyett azonban három példát mutat be, három férj szerepében. Az egyik teljesen szabad, jára hagyja a feleségét, de egy öltettel nyugtatja meg önmagát. Megveszteget egy jósnőt, aki azzal remíti meg a hiszékeny asszonyt, ki nála jár, hogy minden hűtlenségre való kísérlet betegé teszi a férjet. Az asszonyka persze később rájön a trükkre s bosszúságában olyan lépést követ el, amire azelőtt nem szánta volna magát. Ez tehát nem vált be! A másik férj a felesége keblére tetováltatta az örök hűségi fogadalmat, amikor még az asszonyka — naiv volt s ez a le nem mosható fogadalom megóvja az asszonyt a hűtlenségtől. A harmadik férj *Dutacq* örökös féltékenységgel gyötri feleségét s hogy ebből a betegségből kigyógyítsák, *Castabel* urral szövethetnek barátai. *Castabel* ur azonban komolyan akar udvarolni az asszonynak s amikor a férj meglepi, álmokországba (nőna) esik. A második és harmadik felvonás ezeken a «nőna» helyzeteken variálódik, néhol cirkuszi jelenetekkel tarkítva. A darab végén persze mindenki megkapja a maga igazságát. A Vigszínház gárdája pompás összejátékban vitte sikerre a darabot, *Hegedűs*, *Góth*, *Szerémi*, *Vendrei*, *Kertész* *Ella*, *Gazsi* *Mariska* kitűnők voltak a főbb szerepekben. *Komlósi* *Ilona*, a színház új tagja is beleilleszkedett az ensemblébe. Intelligens közvetlen a játéka s ért a rutinhoz is. *Kész* *Rózsa* kisebb szerepében is finoman kidolgozta szerepe karakterét.

* A király arája. Az Akadémiának nincs szerencséje a Nemzeti Színházzal s a Nemzeti Színháznak nincs szerencséje az Akadémiával. Valahányszor a Magyar Tudományos Akadémia megkoszoruz valamely színművet, a Nemzeti Színház mindenkor igazgatója erkölcsi kötelességének tartja, hogy a darabot előadassa. Ennek tulajdonítható, hogy szombaton

este *A király arája* című történelmi vígjátékot mutatták be a Nemzeti Színházban. Szerzője *Földes* *Imre*, eddig kivált azzal szerzett érdemeket és rokonszenvet, hogy mint bankhivatalnok, a nagyobb jótékonyági akciók befolyó pénzeit szokta kifogástalanul kezelni. Darabja azonban vértelenségben szenved, jóllehet, mint «koszorus» költőben a «tehetség» jelenlétét a kritikusok többsége az Akadémia iránt tartózó illetudással iparkodott megállapítani. A történelmi igazsághoz még hozzátartozik annak följegyzése, hogy a darab főbb szerepeit *Török* *Irma*, *Bakó*, *Gál* és *Beregi* játszották.

* Deák Ferenc emlékezete az Akadémián. Kizárólag Deák Ferenc emlékeztetének szentelte tegnap nagygyűlését a Magyar Tudományos Akadémia. Az ülésen *Berzeviczy* *Albert* közoktatásügyi miniszter élén ott volt a tudományos világnak számos kitűnősége.

Báró *Eötvös* *Loránd* elnöki megnyitójában Deák Ferenc működésének egyetemes hatását fejtegette. Kevés zajjal, de bizonyos ihletett komolysággal ünnepelte — ugymond — nemzetünk Deák Ferenc születésének ezt a századik évét. Mi sem akartuk szaporítani az ünnepeket s aránylag szerény keretben, a rendes évi közlésünkön fogjuk Jeróni hátlánk adóját nemzetünk nagy fia iránt. Pedig sokkal tartozunk neki.

Akadémiánk szomorú évek után azon nemzeti küzdelem hevében ébredt újra életre, erősödött meg és épített palotát, melynek diadalmos vezére Deák Ferenc volt s neki nemcsak mint vezérnek, de mint tanácsra, tette mindig kész tagjának is felelhetetlen érdeme van abban, hogy Széchenyi ez alkotása, miközben tudományossá vált, rendeltetése szerint magyar maradhatott. E mai ülésünkön csak róla legyen szó. Az ő emléke egymagában elég nagy arra, hogy figyelmünket teljesen lekösse s bármilyen máskor szívesen fogadott tudományos fejtegetés érdekeltéknek látszanék ma a vele foglalkozó beszédek mellett.

Az ülésen fogadott megnyitó beszéd után *Gyulai* *Pál* olvasta fel *Emlékezés Deák Ferencre* című tanulmányát. Deák és Széchenyi politikai pályája között vont párhuzammal kezdődik ez a tanulmány. Széchenyi politikai pályája első korszakában tettekkel és könyvekkel, mint igazgató lépett fel. Hő szenvedélye és mozgékony képzelme egész küldetési hitet ébresztettek benne; a leendő Magyarországról lelkesült s merősen elképzelt, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz s úgy hitte, hogy ő van hivatalos alapja. Deák nem osztotta ebben a merész álmadozásban; nem volt ment némi peszsimizmusból, de erősen meg volt győződve, hogy minden körülmények közt kötelességet kell teljesíteni, a hazai kötelességet, a siker reménye nélkül is. A továbbiakban Deák politikai pályáját vázolta, majd megrajzolta a haza bölcsének tipikus alakját, egyéniségének kiemelkedő mozzanatait. Végezetül szólt Deák Ferenc értelmi és erkölcsi erejének nagy tanulságairól.

Dr. Balogh *Jenő* Deákot mint büntetőjogászt ismertette. Különösen azt a korszakot tárgyalta, melyben Deák büntető igazságszolgáltatásunk reformjának vezető s irányító munkása volt. A tetszéssel fogadott előadás után *Szily* *Kálmán* *Deák Ferenc és a M. Tud. Akadémia* című dolgozatát mutatta be. A gondos forrástanulmányok alapján megírt monográfia a haza bölcsének az Akadémiához való viszonyát tünteti fel. A nagy figyelemmel kísért előadással a nagygyűlés programja kimerült, mire báró *Eötvös* *Loránd* megköszönte a nagyközönség érdeklődését. A szokásos lakoma, amely a díszülést követni szokta, ezuttal a Jókai-gyász miatt elmaradt.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Izzató versek. (Esküdtzéki tárgyalás.) Az újjászervezett vörös szociáldemokrata párt lapja, a *Szabad Szó* minden évben egy naptárral kedveskedik olvasóinak. Ezen *Szabad Szó* című 1903. évre szóló naptárban a kir. ügyészség több cikket és verset kifogásolt izzató tartalmuk miatt. Ilyen cikkek voltak *Visszapillantás 1902. évi működésünkre*, melyet *Beller* *Antal* gépmunkás írt, *Adász* *József* orosházai közzetítő *Uj Miatyánkja*, *Adám* *György* cipész *Dózsa György beszéde*, *Ladányi* *János* *Meghallatás*, *oda az igazság!* című cikke, végül pedig *Farkas* *Antal* makói lakos két verse: *Protetárokhoz!* és *Néphaza* címűek. A budapesti esküdtbírósg ezen izzató cikkek miatt *Adász* *Józsefet* 3 heti, *Adám* *Györgyöt* pedig 1 heti *államfogházra* ítélte el. *Beller* *Antalt* és *Ladányi* *Jánost* az esküdtbírák felmentették. Az ötödik vádlott *Farkas* *Antal*, az első tárgyaláson meg nem jelenvén, került az esküdtzék elé osztálygyűlésre, vala-

mint az alkotmány elleni izgatás vétségei miatt. A tárgyaláson, melyen *Zsitvay* *Leó* elnökölt, a vádat *dr. Hodászy* *Antal* kir. ügyész képviselte, a vádlott *Farkas* *Antal* beismerte, hogy ő írta a két verset. Ezeket azonban egy évvel ezelőtt önálló kötetben is kiadta, de akkor a királyi ügyészség nem inkrimínálta s így teljes jóhiszeműséggel bocsátotta azokat a *Szabad Szó* naptár szerkesztőjének rendelkezésére. (Tárgyalás folyik.)

NYILTTÉR.*)

Vérgyógyítás. Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál. Biztos védelem szélhűtés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyelemlí orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körut 13. szám alatt. Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéze betegnek legbiztosabb gyógymódja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

A sertésvész-gyógyítási kísérletek Monoron. Ezen kísérletek előzményeiről és jelenlegi állásáról néhány nap előtt kimerítő jelentést tettünk. Azóta a nem kezelt kontroll-állatok között ismét történt elhullás s az elhullott állatokon az állatorvosi főiskolán megtartott boncolás alkalmával hivatalosan megállapították az *állatpestist*. E hónap 4-dikén jelenlétünkben csere történt, amennyiben a kezelés alatt állott 10 sertést át-hajtották abba az ólba, amelyben azelőtt a 8 elhullott alat tartózkodott, anélkül hogy az ólkat fertőtlenítették vagy ki is söpörték volna. Mindamellett a kezelés alatt álló tíz sertés a mai napig is teljes egészségben van és jól táplálkozik. Két és fél év óta ez a negyedik hivatalos kísérlet s mind hasonló eredményt mutatott. Ez alatt az idő alatt Monoron nagy mértékben uralkodott a sertésvész s mind azokon a helyeken, ahol sertésvészt az állami állatorvos hivatalosan megállapította, *Simay* *Gyula* földbíróskos a beteg állatok kezelését ingyen elvállalta s mindenütt csodálatos meglepő eredményeket ért. Miután most Monor vidékén a sertésvész ujonnan fellépett, *Simay* *pedig* az orvoslást a jövőben ingyen nem végezheti, 221 monori és vidéki gazda aláírásával ellátott kérvényt nyújtott át ma egy 35 tagú küldöttség *Tallán* *Béla* földművelésügyi miniszternek. A küldöttséget, melynek vezetői voltak: *dr. Sandula* *Imre* plebános és *dr. László* *Ödön* községi orvos, *Lukács* *Gyula* országgyűlési képviselő mutatta be a miniszternek. A monori gazdák azt kérték a minisztertől, hogy miután a *Simay* *gyógyszerének* hatásáról a saját szemökkel meggyőződtek, *nessen véget a miniszter a harmadjel év óta tartó tudományos töprengésnek*, s engedje meg, miután a sertésvész most Monoron ujult erővel fellépett, hogy *Simay* *gyógyszere általános használatba vétessék*. *Tallán* *Béla* földművelésügyi miniszter azt válaszolta, hogy nemesak mint kormányférfi, hanem mint gazda is két kézzel nyul minden olyan fegyver után, mely a sertésvészben jelentkező irtózatot gazdasági csapást Magyarország állattenyésztésétől elhárítja. Igérte, hogy a kísérletek minél gyorsabb befejezés

érdeklében személyesen fog közbelépni s azon lesz, hogy ha Simay szere csakugyan kitűnően bevált, az minél hamarabb a gazdák rendelkezésére álljon.

Szövetkezeti kiállítás Budapesten. Az őszel összeülő nemzetközi szövetkezeti kongresszussal egyidejűleg a szövetkezeti intézmények magyarországi vezetői tudvalevőleg szövetkezeti kiállítást is rendeznek, amelyen bemutatják a magyarországi szövetkezetek ipari képzőműveit, mezőgazdasági, kerti terményeket, tejszövetkezeti termékeket — a magyar gyümölcsöt és a bort. Továbbá grafikus táblázatokat, statisztikai adatokat, térképeket, kimutatásokat, jelentéseket, mintákat stb., egyszóval minden oly tárgyat, mely a szövetkezeteket fejlődésükben és működésükben bemutatja. A szövetkezeti kiállításnak így kettős célja van. Egyrészt bemutatja szemléltetőleg a magyar szövetkezeti ügy fejlődését, másrészt a magyar termékek kivitelének kedvező kereskedelmi összeköttetéseket szerezhet. A szövetkezeti kiállítás előkészületei serényen folynak. Valamennyi szövetkezeti központ felhívta tagjait az azon való részvételre. Eddig több, mint 30 ipari szövetkezet, számos termelő és fogyasztási pince és tejszövetkezet jelentkezett. A kiállításon sem férdíjat, sem másféle díjat fizetni nem kell, belépődíj nem lesz.

Szőlősgazdák gyűlése Kecskeméten. Kecskemétről jelentik: A Szőlősgazdák Országos Egyesületének kezdeményezésére tegnap 600-nál több homoki szőlőtermelő Kecskeméten értekezletet tartott Bernáth Béla orsz. képviselője alatt, akinek elnöki megnyitóját követően a Kada Elek polgármestert és Koritsánszky János gazdasági egyesületi elnököt, jegyzővé pedig Kenéz Zoltán gazdasági egyesületi titkárt választották meg. Dr. Drucker Jenő ismertette ezután a szőlősgazdák országos érdekeit, amik egyöntetű állásfoglalásra utalják a szőlősgazdák összességét a vámmügyi tárgyalások alkalmával. Kecskeméti Géza — a Miklós-szőlőtelep igazgatója — a homoki szőlőművelés sajátos szempontjából ismertette a kérdést s rámutatott a termelés és értékesítés akadályaira, amikkel a közel jövőben meg kell küzdenünk.

A tetszősleg fogadott előterjesztések után az értekezlet következő határozati javaslatot fogadta el:

1. Tiltakozik mindennemű borvámkedvezmény ellen s meger ragaszkodással állást foglal az autonóm vámtarifa 60 koronás vámtétele mellett.
2. Sürgeti az Ausztriában miénkhez hasonló bortörvény alkotását.
3. Sürgeti a boritaladó leszállítását. Ez irányban memorandumot intéz a képviselőházhoz.

Kada Elek polgármester megköszönve a Szőlősgazdák Egyesületének, hogy a borvámkérdést állandóan ében tartja, bejelentette, hogy Kecskemét városa maga is csatlakozik a mozgalomhoz s ezért belép alapító tagnak az egyesületbe. Délután társas kirándulás volt a szőlőtelepekre.

Az első sertésbiztosító szövetkezet Magyarországon. A székelyföldi miniszteri kirendeltség udvarhelymegyei agilis megbízottja, enesei Dorner Béla kezdeményezésére Udvarhelymegyében, Alsó-Siménfalván e hó 12-én alakult meg egy állattenyésztési szövetkezet **állatbiztosítással** kapcsolatosan, mely szövetkezet tagjai **sertésállományát** is biztosítja. A székelyföldön alakult meg tehát hazánkban az első oly szövetkezet, mely a sertésbiztosítást is felvette működési körébe, ami az illetékes körök körültekintő és ügybuzgó működésére vall. Ezen szövetkezet is a Budapesten székelő Magyar Kétszoros Állatbiztosító-Szövetkezet kötelékébe tartozik és a kockázat viselésének kérdését úgy oldotta meg, hogy tagjai a szarvasmarhánál azok értékének 5 százaléka, a sertéséknél pedig azok értékének 10 százaléka erejéig viselnek kockázatot, az ezt meghaladó kockázat a Magyar Kétszoros Állatbiztosító Szövetkezeté.

Az állattenyésztés Békésmegyében. Békés-Csabáról táviratozzák: A Békésmegyei Gazdasági Egyesület választmányi ülésén elhatározta, hogy a kormánytól 100.000 korona állami kölcsönt kér az állattenyésztési alapról. A kölcsönt az igénybe vevő tagoknak három évi visszafizetésre adná ki a megyében, hogy a marhaállomány nyugati fajmunkákkal emeltessék. A gyűlés elhatározta továbbá, hogy az olasz borvám emelése ellen a kormányhoz feliratot intéz.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Ma a spekuláció teljesen negligálta a külföldi tőzsdék árjegyzéseit, mivel az ország legtöbb részéből a vetések kedvezőtlen állásáról s a rozsdá rohamos terjedéséről érkeznek panaszok. A spekuláció ezt csak most excomptálja, holott erre már néhány hét előtt figyelmeztettük.

Készáru-piac.

Buza jó kereslet mellett az irányzat szilárd volt. Elkelt körülbelül 28.000 métermázsza buza 15—17⁵ fillérrel magasabb áron.

Rozs mérsékelt forgalom mellett 5 fillérrel magasabb. Helyben és helyi paritásban prompt szállítva 6.40.—6.47⁵ koronáig jegyez.

Takarmányárpa tartott, helyben és helyi paritásban 5.60—5.75, erőteljes szemű áru szeszgyárosoknál 6.—6.10 koronáig jegyez azonnali szállításra.

Zab 5 fillérrel magasabb. — Helyben és helyi paritásban prompt szállításra 5.40—5.87⁵-ig érhető el.

Tengeri jobb kereslet mellett 5—10 fillérrel drágább. — Jegyez helyben és helyi paritásban 5.07⁵—5.15.

Buza:

Tiszavidéki: 1400 mm. 80 k. 8.78 korona, 800 mm. 80 k. 8.70 korona, 200 mm. 80 k. 8.70 korona, 100 mm. 80 k. 8.70 korona, 150 mm. 80 k. 8.60 korona, 350 mm. 80⁵ k. 8.65 korona, 300 mm. 80 k. 8.62⁵ korona, 200 mm. 80 k. 8.57⁵ korona, 200 mm. 79⁵ k. 8.70 korona, 200 mm. 79⁵ k. 8.50 korona, 400 mm. 79⁵ k. 8.57⁵ korona, 100 mm. 79⁵ k. 8.42⁵ korona, 500 mm. 79⁵ k. 8.62⁵ korona, 100 mm. 79 k. 8.50 korona.

Pestmegyei: 350 mm. 81 k. 8.60 korona, 300 mm. 81 k. 8.60 korona, 100 mm. 76³ k. 8.42⁵ korona, 100 mm. 79³ k. 8.42⁵ korona, 300 mm. 78 k. 8.40 korona.

Paksi: 1000 mm. 77 k. 8.35 korona.

Bánsági: 5800 mm. 76⁷ k. 8.30 korona, 1800 mm. 76 k. 8.27⁵ korona.

T.-Kanizsai: 850 mm. 77² k. 8.25 korona.

B.-Almási: 2100 mm. 76 k. 8.42⁵ korona.

Bácskai: 300 mm. 78 k. 8.50 korona, 2000 mm. 77⁵ k. 8.55 korona, 1150 mm. 77⁵ k. 8.55 korona, 2100 mm. 76⁵ k. 8.35 korona.

T.-Becsi: 1200 mm. 78⁵ k. 8.25 korona, 400 mm. 78 k. 8.60 korona.

Raktárúru: 1995 mm. 77 k. 7.60 korona.

Rozs: 700 mm. 6.47⁵ korona, 200 mm. 6.47⁵ korona.

Arpa: 115 mm. 5.92 korona.

Zab: 500 mm. 5.85 korona, 400 mm. 5.80 korona.

Tengeri: 1000 mm. 5.14 korona, 1200 mm. 5.12 korona, 1500 mm. 5.10 korona.

Érték-tőzsde.

Az orosz és japán kölcsönök kiszorítják a magyar befektetési papirokat a külföldi piacokról. A visszabiztosított áru nyomja az árfolyamokat s a befektetési piac lanyhasága kiterjedt a többi értékpapírra is. A hangulat egyébként nyomott lévén, nagyobb eladások történtek, úgy hogy a déli zárlat a leglányháb árfolyamokon történt meg.

Az előzőszenen jegyzetek

Osztrák hitel	635.25	634.25	633.50	---
Magyar hitel	749.50	748.	747.	---
4% koronajáradék	97.25	97.25	96.95	---
Leszámitolóbank	451.	451.	451.	---
Jelzálogbank részv.	499.	499.	499.	---
Rimamurányi	484.50	484.50	484.50	---
Államvasut	635.	634.25	633.	---
Városi villamos	326.50	326.50	326.50	---
Budapesti Közut	574.	574.	574.	---

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hiteldrészvény	632.50	---	---	---
Magyar hiteldrészv.	743.75	---	---	---
4% koronajáradék	96.80	---	---	---
Leszámitolóbank	451.	---	---	---
Jelzálogbank részv.	498.50	---	---	---
Rimamurányi	482.	---	---	---
Államvasut	632.50	---	---	---
Városi villamos	326.50	---	---	---
Budapesti Közut	574.	---	---	---

REGÉNY-CSARNOK.

Márton, a hazaáruló.

Írta: Somogyi Lajos. (2)

Azt mondta, jön Rákóczi. Mig oda voltak, a rabló társai kirabolták a falut, még az asszonyaikat meg a lányukat sem kímélték

ám... Én nem megyek, hátha ide is jönnek maradok Erzsikét megvédeni...

— Kibeszélted magad, Márton. Én jól látok, gyáva vagy. Te akard Erzsikét védelmezni egymagad, annyi ellen? Mert ha jönnek, sokan jönnek. Maradj itthon, gyáva emberrel ugysem érnék semmit. Erzsike leányomat meg nem kell védelmezned, tudja az védeni magamagát is. Mert kezére ne számits. Meghalnék szégyenlemben, ha ujjal mutatnának rám: nini, ennek az embernek a veje hazaáruló.

Akkor azután ott hagyta az ámuló Márton.

Márton meg csak annyit értett az egészéből, hogy mivel ő Erzsikét védelmezni akarja, hát gyáva. De hiszen ki szokta a legényeket egymaga a kocsimárból kiverni... Eltorzult az arca fájdalomában. Erzsike nem lesz az övé... nem lehet az övé... Lassanként azonban felderült, amikor arra gondolt, hogy hiszen Erzsike ma is esküvel erősítette, hogy csakis az övé lesz... hogy szereti... azt is mondta... hogy imádja. Elindult a Birók háza felé, majd beszél ő Erzsikével.

A bíró utközben kezdte megbánni, hogy ily röviden kidobta a vőlegénységéből Márton. Hátha fog fájni Erzsikének, hátha szereti. De szeretheti-e? Most, hogy gyáva, Istenkáromló, azt hazudta meghalt Rákóczi, nem Istenkáromlás ez. Ej, nem bánja, amit tett.

Márton Erzsikét a konyhában találta, egyedül. Fél, hátha Erzsike is haragszik rá. Azzal is lépett be hozzá.

— Mondja, Erzsike haragszik rám?

Erzsike hangosan felkacagott.

— Én, magára, Márton? Ugyan miért?

— Csak úgy gondoltam.

— Máskor nem szabad ilyeneket gondolni, ért, maga rossz ember, mert azután igazán megharagszom. Most pedig üljön ide a padra, sok dolgom van.

— Mondja csak, Erzsike — kérdé szívzorongva Márton — mit szólna ahhoz, ha az édes atyja, már mint Vásárhelyi Mihály bíró uram azt mondaná, hogy, hogy válaszszon kettőnk közül...

Erzsikének éppen dolga volt a tüzhely mellett, csak úgy a vállán keresztül nézett Mártonra...

— Nem értem magát, ma olyan különös...

Márton ekkor felállott megmagyarázni.

— Ha édesapja az mondaná, hogy nem lehet az én feleségem...

Erzsike elszomorodott.

— De azt nem mondja ám.

— De ha mégis mondaná...

— Akkor, akkor én meghalnék... — azután sirva fakadt.

— De bizony nem halsz meg, édes lányom — szólt a bíró, ki a nyitott konyhaajtón belépett.

Erzsike meglátva édes apját, odafutott, a keblére borult s ott takarta el arcát.

— Édes jó apám.

— Nem fogsz meghalni, édes lányom, ugy-e? — kérdé szelíden Erzsikétől.

— Nem! — és a félszemmel odanézett Mártonra; most vette észre, hogy Márton lehorgasztott fővel áll ott...

— Pedig nem leszel Márton felesége, ugy-e?

— De... — annyira meglepődött ettől a kérdéstől, hogy nem tudta, mit feleljen. Azt hitte, csak tréfál az édes atyja, de amikor Mártonra nézett, akkor kezdett sejteni valamit, valami rosszat, nagyon rosszat s úgy összeszorult a szivecskéje, majd megpihegett, mint egy ártatlan galambé.

A bíró megsimogatta Erzsikét.

— Édes lányom, tudod mi most hova megyünk? Harcolni a hazáért, hiv Rákóczi. S ez az ember itt, ez a gyáva, azt mondotta, hogy ő nem jön, meg azt is mondta, hogy meghalt Rákóczi... érted, Erzsikém, Rákóczi... hát meghalhat egy Rákóczi, míg a haza nincs felszabadítva. Ez pedig azt mondta... Meg akarta vele bántani édes atyádat, meg akarta ölni... Mondd, lennél-e ilyen ember felesége? Ugy-e nem leszel?

Erzsike elkezdett pityeregni.

(Vége köv.)

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállata.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerű megrendelésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Legszebb.....LEGJOBB.....LEGOLOSÓBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZENAJTHATÓ VASÁGY 3KIVENETŐ MATRAGGAL 10Ft. FACÉLSODRONY ÁGYBETÉT 5Ft.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árú kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Phonograph!!!

legszebb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes előadással

Kellner és Steiner

Király-utca 58. szám.

Képviselek keresetnek. (205)

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPÍTŐSZER

a Balassa-féle valódi angol

UGORKA-TEJ,

mely azonnal eltávolít minden szepit, májfoltot, pattanást, bőrtkát (mitesszer) stb. és az arcnak friss üdöséget, fiataloságot kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, poudre 2 K.

Főszékhely: **Balassa Kornél** gyógy-**BUDAPEST**, szertára Erzsébetfalva.

Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapestben: **Török József** gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrássy-ut 20.

Rendeljen azonnal, mert csak rövid ideig:

100 kor. helyett csak 5 kor.:

„Phonograph“ 6 üres és 6 drb beénekelten hengerrel értehetően és hangosan beszél, énekel stb.

Hektograph, másológép, 2 üveg másolóentával. Kézi nyomda, felszerelve 280 nagy betűvel. Távoillató cső, 50.000 m. távolságot mutat. Album 1200 drb szép tájképlevelezőlapokkal. 5000 drb különböző külföldi levélbélyeg. Villany-zseblámpa, felszerelve. Örökös-íróttal, nem kell a tentába mártani.

Ezen 8 tárgyat, melynek ára ezelőtt 100 korona, most csupán 5 korona előleges beküldése ellenében bérmentve küldöm szét. Csalás kizárva; mert nem tetszőért a befizetett összeget visszaadom.

BARRON SIMON és TÁRSA,

Pece-Szöllős.

Olecsó

KÁVÉ ÉS TEA

ARAK:

1 K Háztartási...	frt 1.20
1 • Portobico	• 1.30
1 • Kuba (finom)	• 1.50
1 • Kuba (legfinomabb)	• 1.70
1 • Gyöngy (finom)	• 1.50
1 • Mocca	• 1.40
1 • Mocca (legfinomabb)	• 1.60
1 • Arany Jáva	• 1.40
1 • Arany Jáva (igen finom)	• 1.60

Külfönsen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat

1 K Vegyes pörkölt kávé	frt 1.40
1 • Finom pörkölt	• 1.50
1 • Kuba pörkölt	• 1.80

Kávéhoz csomagolható:

1/2 K Mandarin es. kev.	frt 1.60
1/2 • Mandarin es. kev.	• 0.35
1/2 • Háztartási	• 1.25
1/2 • Háztartási	• 0.55
1 csomag törömelék	• 0.30

4 1/2 kilós postaszáknál (melyben több fajta is küldhető) már a vidékre is teljesen bérmentve és elvámolva küld

Balogh László

Kávé- és tea-kivitelű üzlete BUDAPEST.

Főzetel és iroda: (209)

VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.

Motor- és kerékpár-gummitak.

Kerékpárokat: Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek a legújanyosabb árban szállít vidékre is **POLACSEK JÓZSEF** és TSA szakmehánikai, elektrotechnikai és kerékpár-gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI. Andrássy-ut 61. gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tenni-slabdák raktáron.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. — A magyar távirati iroda szállítói.

Sikerült

Karlsbadban 2 vagou porcellán árut rendkívül olcsó áron megvennem. Ennek kiürsítése üzletemben megkezdődött.

Arum: Egy comp. fin. 6 szem. fehér ebédli készlet 3 frt. Egy comp. 6 szem. ebédli diszesen festve csak 5.50 frt. Egy comp. 6 szem. ebédli csodakészlet aranyozva és festve csak 7.35 frt. Egy diszes mosdókészlet csak 2.35 frt. Kávé- vagy tea-készlet fehér csak 1.50 frt. Csoda kávé- vagy tea-készlet aranyozva és festve csak 3.75 frt. Egy 6 szem. metszett és gravírozott üveg-készlet 4 frt. Egy tucat vizes vagy borospohár 60 kr.

TAKÁCS FERENC

magyarhoni üveg- és carlsbádi porcellán gyári raktára

Andrássy-ut 74. sz.

Vidékre ingyen láda és csomagolás. — Pontos kiszolgálás. Vasuti állomás börtök.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden házmellék és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyjából, ha megné is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol ugyanis alkalmas fajokat illették, azot bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legittünőbb muskátly és más édes szőlőkkel. — A szőlő hazánkban mindenütt megterem a nincs oly ház, melynek fala mellett a legsekélyebb gondozással folnerelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekb di-sze, anélkül, hogy lekevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. — A fajok ismeretelésére vonatkozó színes fonyomatu katalógus bármikor ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Gim: Érmelléki első szőlőoltványtelep N.-Kágya, u. p.Szekélyhid.

Figyelem!

Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját áraképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy

életnagyságu fényképet

teljesen ingyen

készít há kivételben, 60 cm. magasságban, csupán a diszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglalatik, az önköltségünket, 1 frt 50 kr-t számítunk.

Az ipar 12

csodája! **12**

forint 1 darab összecusukható vaságy nélsodrony-betéttel, 3-reü matraccal és terítővel.

forint 50 krajcár egy darab selyompaplan fodorral és zsebbel, minden szímben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis

GICHNER ÜESTVÉREK BUDAPEST,

Museum-körút 27.

Pa-lan- és matraccgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.

Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a **Tábor-féle**

Haj-Regenerateur mely csakis **Tábor** gyógyszerárban kapható. — Ára 2 korona.

Er nem hajfestő! Ártalmatlan! Szintelen folyadék!

Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az őz haját 8-10 nap alatt olyan színűre varázsolja, mint az fiatal korában volt, anélkül, hogy festend. Férfi és nő egyaránt biztos eredményt használhatja. Hatásáért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **csoda-erém**. Szepit, májfoltot és minden arctisztátalanságot 4-5 nap alatt eltüntet és nem engedi, hogy újra kiüssön. Hatásért teljes szakavatosságot vállatok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: **Tábor Gyula** gyógyszerár Aliberti-írsán.

BUTOROK

Háló-, ebédli- és szalon-butorok, ugy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható

Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnál.

Budapestre utazók becses figyelmébe!

FOGAK 2 forinttól

Kovács I. Károly-körút 9. (Gróf Hadik-palota) II. emelet, 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.

és teljes fogsorokat rágásra beilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül. Eltört és nem jól illő fogcsorok javítása 2 óra alatt 1 frttől. Amerikai fogműterem tulajdonos